

(י) וַיַּגְדֵּל הַיְלֵד וַתְּבֹאֵהוּ לְבַת־פְּרֹעֹה וַיְהִי־לָהּ לְבָן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן־הַמִּים מִשִּׁיתָהּ:

י וַיִּבְרָא רַבֵּי אֶת־מִשְׁתֵּי הַלֵּבַת פְּרֹעֹה וַיְהִי־לָהּ לְבָן וַתִּקְרָא לְבָר וַתִּקְרָא שְׁמָהּ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר אֲרִי מִן־מִיָּא שְׁחִלְתָּהּ:

כ"ט • מִשִּׁיתָהּ • כְּתַרְגוּמוֹ: שְׁחִלְתָּהּ – וְהוּא לְשׁוֹן הוֹצָאָה בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּי כְּמִשְׁחַל בְּנִיתָא מַחְלָבָא. וּבְלִשׁוֹן עִבְרִי מִשִּׁיתָהּ, לְשׁוֹן הַסִּירוּתִי, כְּמוֹ: (יהושע א) "לֹא יְמוּשׁ", "לֹא מְשׁוּ", כִּף חִבְרוֹ מְנַחֵם. וְאֲנִי אוֹמֵר שְׂאִינוּ מִמְּחִבְרַת מִשׁ וְיְמוּשׁ, אֶלֶּא מְגֻזְרַת מֹשֶׁה, וּלְשׁוֹן הוֹצָאָה הוּא, וְכֵן: (שמואל ב כב) "יִמְשְׁנֵי מַמִּים רַבִּים", שְׂאֵלוּ הִיָּה מִמְּחִבְרַת מֹשֶׁה, לֹא יִתְכַּן לוֹמֵר מִשִּׁיתָהּ, אֶלֶּא הַמִּשִּׁוּתִּיהוּ, בְּאֶשֶׁר יֹאמֵר מִן קָם – הַקִּימוּתִי, וּמִן שָׁב – הַשִּׁיבוּתִי, וּמִן בָּא – הַבִּיאוּתִי, אוֹ מִשִּׁתִּיהוּ, כְּמוֹ: (זכריה א) "וּמִשְׁתֵּי אֶת עוֹן הָאָרֶץ". אֲבָל מִשִּׁיתִי אֵינוֹ אֶלֶּא מְגֻזְרַת תִּיבָה שְׁפַעַל שְׁלָה מִיֶּסֶד בְּה"א בְּסוּף הַתִּיבָה, כְּגוֹן: מֹשֶׁה, בְּנֵה, עֲשֵׂה, צַוָּה, פְּנֵה, כְּשִׁיבָא לוֹמֵר בְּהֵם פְּעַלְתִּי, תְּבֵא הַיּוֹדִי בְּמִקּוֹם הַ"א, כְּמוֹ: עֲשִׂיתִי, בְּנִיתִי, פְּנִיתִי, צִוִּיתִי. אבן עזרא

♦ יום שלישי י"ט טבת ♦

(יא) וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֶחָיו וַיִּרְא בְּסִבְלָתָם וַיִּרְא אִישׁ מִצְרִי מִכַּה אִישׁ־עִבְרִי מֵאֶחָיו:

יא וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיִּבְרָא הָאֲנָוִן וַיִּבְרָא מֹשֶׁה וַיִּפְקֵ לֹת אֶחָוִי וַחֲזָא בְּפִלְחָהוֹן וַחֲזָא גְבַר מִצְרִי מַחִי לְגַבַר יְהוּדִי מֵאֶחָוִי:

כ"ט • וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה • וַיִּבְרָא כְּתִיב וַיַּגְדֵּל הַיְלֵד? אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן רַבִּי אֶלְעָזָר: הָרֵאשׁוֹן לְקוּמָה, וְהַשֵּׁנִי לְגִדְלָה, שְׁמִנְהוּ פְרֹעֹה עַל בֵּיתוֹ. וַיִּרְא בְּסִבְלָתָם • (בראשית רבה) נִתַּן עֵינָיו וְלָבּוֹ לְהִיּוֹת מִצַּר עֲלֵיהֶם. אִישׁ מִצְרִי • (שמות רבה) נוֹגֵשׁ הִיָּה, מִמְּנָה עַל שׁוֹטְרֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיָּה מִעֲמִידִם מְקוּרֹת הַגְּבַר לְמִלְאֲכָתָם. מִכַּה אִישׁ עִבְרִי • מְלַקְהוּ וְרוֹדְהוּ, וּבְעֵלָה שֶׁל שְׁלוֹמִית בַּת דְּבָרִי הִיָּה, וְנִתַּן עֵינָיו בָּהּ, וּבְלִילָהּ הֶעֱמִידוּ וְהוֹצִיאוּ מִבֵּיתוֹ, וְהוּא חֲזַר וְנִכְנַס לְבֵית וְבָא עַל אִשְׁתּוֹ – כְּסוּבָרָה שְׁהוּא בְּעֵלָה, וְחֲזַר הָאִישׁ לְבֵיתוֹ וְהִרְגִישׁ בְּדָבָר, וְכִשְׂרָאָה אוֹתוֹ מִצְרִי שְׁהִרְגִישׁ בְּדָבָר, הִיָּה מִכַּהוּ וְרוֹדְהוּ כָּל הַיּוֹם. אבן עזרא

(יב) וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּדַּ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּטְמַנְהוּ בַחֹל:

יב וַיִּאֲתַפְנִי לְכָא וּלְכָא וַחֲזָא אֲרִי לִית גְּבַרָא וַיִּמְחָא יָת מִצְרָאָה וְטַמְנָהּ בַּחֲלָא:

כ"ט • וַיִּפֶן כַּה וְכַה • רָאָה מָה עֲשָׂה לוֹ בְּבֵיתוֹ, וּמָה עֲשָׂה לוֹ בַּשָּׂדֶה. וּלְפִי פְשׁוּטוֹ – כְּמִשְׁמַעוֹ. וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ • שְׂאִין אִישׁ עֲתִיד לְצַאת מִמְּנֹו שְׁיִתְגַּיֵּר.

(יג) וַיֵּצֵא בַיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי־אֲנָשִׁים עֹבְרִים נֹצִים וַיֹּאמֶר לְרִשָּׁע לָמָּה תִכֶּה רַעֲדָ:

יג וַיִּפְקֵ בַיּוֹמָא תְּנִינָא וְהָא תְּרִין גְּבַרִין יְהוּדָאִין נֹצִין וַאֲמַר לְחִיבָא לָמָּא אֶת מַחִי לְחִבְרָדָ:

כ"ט • שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֹבְרִים • דִּתָּן וְאֲבִירִים הֵם, שְׁהוֹתִירוּ מִן הַמֶּן. נֹצִים • מְרִיבִים. לָמָּה תִכֶּה • אַף עַל פִּי שְׁלֵא הִכְהוּ, נִקְרָא רִשָּׁע בְּהִרְמַת יָד. רַעֲדָ • רִשָּׁע כְּמוֹתָד.

~ נקודות משיחות קודש ~ (ע"פ לקו"ש חל"א עמ' 5 - מתוך 'לקראת שבת')

הפאה היא חטא בין אדם למקום

וַיֹּאמֶר לְרִשָּׁע לָמָּה תִכֶּה רַעֲדָ: (ב, יג)

וּפְרַשׁ רַש"י: "לָמָּה תִכֶּה – אַף עַל פִּי שְׁלֵא הִכְהוּ נִקְרָא רִשָּׁע בְּהִרְמַת יָד".

אבן עזרא על התורה

הַנְּרָאִים. וְהִנֵּה בְּפִסּוּק אַחַד שְׁנַיִם שְׂרָשִׁים, וְהַשְּׁעָם אַחַד. וְכַכֵּה הַטִּיבִי נִגְן צוּרִי. כְּמוֹ הַלִּיכִי. אַף הַטִּיבִי כָּל אֲשֶׁר דְּבָרוֹ, כְּמוֹ וְהֵם הַבִּיאוּ אֵלָיו מִעֲלוּמֵי הַעִיּוֹן:

גַּם כֶּכָּה בְּסִפְרֵי חֻקֵּי יוֹן. אוֹלֵי לְמִדָּה בַּת פְּרֹעֹה לְשׁוֹנוֹ, אוֹ שְׂאֵלָה. וְאֵל תִּתְמָה בְּעִבּוּר שְׂאִינֵנוּ מְשׁוּי. כִּי הַשְּׁמוֹת אֵינָם נִשְׁמָרִים כְּמוֹ הַפְּעֻלִים:

כִּי שְׂאֵלְתִּיאֵל. וְהוּא בֶן פְּדִיָּה אֶחָי שְׂאֵלְתִּיאֵל. וּבְעִבּוּר שְׂגָדְלוֹ נִקְרָא בְּנוֹ: שֵׁם מֹשֶׁה מְתַרְגֵּם מִלִּשׁוֹן מִצְרַיִם בְּלִשׁוֹן הַקְּדָשׁ. וְשֵׁמוֹ בְּלִשׁוֹן מִצְרַיִם הִיָּה מוֹנִיּוּם. וְכֵן כְּתוּב בְּסִפְר עֲבוּדֹת הָאֲדָמָה הַנְּעַתְק מִלִּשׁוֹן מִצְרַיִם אֶל לִשׁוֹן קְדָרִים.

י וַיְהִי לָהּ לְבָן. כְּמוֹ וְאֵלָה בְּנֵי מִיכַל. וְרַבְבֵּל

יָא וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו. הַמִּצְרַיִם כִּי בְּאֲרָמוֹן